

„Autó nélkül a városban!”
Európai Autómentes Nap – 2003. szeptember 22.
Európai Mobilitási Hét – 2003. szeptember 16-22.

Számos európai városban már hagyományosan rendezik meg szeptember 22-én az Európai Autómentes Napot. A rendezvények – a környezettudatos gondolkodást erősítve – felhívják a városlakók figyelmét a megnövekedett autóforgalom okozta környezeti problémákra (levegőszennyezés, zaj, forgalmi zsúfoltság, balesetveszély). A városi közlekedés újragondolása és megreformálása egyre időszerűbb, a közterületek – ezen belül az utcák, terek – méltányosabb használata, a gyalogosok, kerékpárosok és a tömegközlekedés igényeinek figyelembe vétele egyre fontosabb feladat a helyhatóságok számára. Az önkormányzati előkészület szerves része a város belső területein a gépjárműforgalom elől ideiglenesen lezárt autómentes övezet illetve sétáló utca kialakítása, mely a ren-

dezvény idejére a nem motorizált közlekedés, a környezetvédelmi-, közlekedésbiztonsági tájékoztatók és bemutatók, kerékpáros és egyéb sportprogramok helyszínéül szolgál.

2002-ben az Autómentes Nap bővítéseként hirdették meg közlekedési és környezetvédelmi civil szervezetek az EU Környezetvédelmi Főigazgatóságának támogatásával az Európai Mobilitási Hetet. Szeptember 16-tól 22-ig – egy egész héten át – a résztvevő önkormányzatok a fenntartható városi közlekedést helyezték a figyelem központjába. Ezt a célt szolgálták a Hét tematikus rendezvényei: a Tömegközlekedés, a Kerékpározás, a Gyaloglás, a Sétáló utcák Napjai, valamint a szeptember 22-i Autómentes Nap. Az Mobilitási Hét lehetőséget nyújtott az önkormányzatoknak, hogy meglévő közlekedési politikájukat felülvizsgálják, szorosabb együttműködést alakítsanak ki a közlekedési szolgáltatókkal és a helyi civil (környezetvédő, kerékpáros, stb.) szervezetekkel. A rendezvények további fontos célja tudatosítani azokat a károkat, amelyeket a jelenlegi városi közlekedési trendek (személyautók számának rohamos növekedése, torlódások, zaj és levegőszennyezés, a tömegközlekedés arányának stagnálása illetve csökkenése) okoznak az épített és a zöld környezetben és az életminőségben.

Az Európai Mobilitási Hét 2003. évi központi témája az „elérhetőség”, amely illeszkedik a Fogyatékos Személyek Európai Évének programjához. A rendezvények fontos feladata a fogyatékos szervezetek bevonása, a fogyatékos személyek igényeinek és szükségleteinek tudatosítása, a közlekedéshez való hozzáférési lehetőségeik javítása.

A cél az, hogy olyan barátságos várost teremtünk, amely elérhető közlekedési lehetőséget biztosít mindenki számára, kielégítve ezzel a társadalom különböző csoportjainak speciális szükségleteit is.

Az **elérhetőség** – a szervezők szándéka szerint – megjelenik a tömegközlekedés, a kerékpározás, az „élő utcák”, a „zöld utak”, az „ésszerű autóhasználat”, a „mozgás és egészség” témájának napjain is.

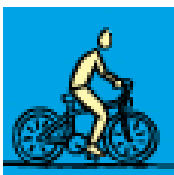
Tömegközlekedés

A tömegközlekedésnek az utazóközönség igényeihez igazodva, a közlekedés szabadságát megvalósítva, választási lehetőséget biztosítva kell a fenntartható mobilitást szolgáltatnia. A döntés nem csak a bérlet vagy a menetjegy árán múlik; ha a közlekedési vállalat hatékonyan tájékoztatja az utazóközönséget, ha a járatok megfelelő sűrűséggel, pontosan és tiszta állapotban közlekednek, ha a helyközi és a helyi szolgáltatók menetrendjüket és bérletrendszerüket összehangolják, erősödhet a tömegközlekedés igénybevétele. A megállóhelyek gyorsabb megközelíthetősége, az átszállási lehetőségek könnyebbé tétele, korszerű utas-tájékoztatási rendszerek alkalmazása, végállomásokon, külső városrészekben lévő közlekedési csomópontoknál a kerékpár- és az autóparkolás lehetőségének biztosítása is hozzájárul ahhoz, hogy a hétköznapokon autónk nélkül közlekedjünk. Az idősek, fogyatékos személyek, és kisgyermekes családok közlekedését egyaránt segítő átalakítások és fejlesztések megvalósítása (alacsony padlózatú buszok, felhajtók a kerekesszékek, babakocsik vagy kézikocsik számára, liftek, rámpák, stb.) a Fogyatékos Személyek Európai Évében kiemelt figyelmet kap.

A fiatalokat gyakran foglalkoztatják környezetvédelmi kérdések, de a tömegközlekedést általában nem sorolják a környezet védelmét célzó személyes hozzájáruláshoz. A rendezvények fontos feladat a gyermekeket tájékoztatni arról, hogy iskolába járás-hoz hogyan tudják igénybe venni a tömegközlekedést.

Kerékpározás

A kerékpár használatával zaj- és légszennyezés nem keletkezik, ráadásul energia takarítható meg. A kerékpározás ennek ellenére – épp a megnövekedett gépkocsiforgalom miatt – kiszorul az utcákról. Egyre inkább sport-, szabadidő- és túraeszközzé válik, mivel a városi légszennyezettség és balesetveszély miatt nagyon kevesen használják napi közlekedési eszközként. Kisebb városokban, ahol helyi tömegközlekedés nem üzemel, ideális alternatív eszköz lehet. Kellő számú és minőségű kerékpárút, biztonságosabb útkereszteződések, őrzött kerékpártárolók, kerékpárbarát helyhatóság a két keréken történő közlekedés legideálisabb feltételei. Fontos, hogy a települések bátrabban használják ki lehetőségeiket és hozzanak létre olyan programokat, melyek a városi kerékpárhasználat tekintetében mérföldkö jelentőségűek lehetnek, főleg a kisebb településeken.

Az Európai Mobilitási Héten a települések kipróbálhatják a „kerékpárral a munkahelyre” és a „kerékpárral az iskolába” elnevezésű akciókat. Az „ingázók versenyének megszervezése” a leggyakrabban használt közlekedési eszközök (autó, tömegközlekedés, motorkerékpár, gyaloglás, kerékpár) részvételével, jól mutatja, hogy a kerékpár nemcsak a legolcsóbb, a leginkább környezetbarát, a legegészségesebb közlekedési eszköz, hanem még a leggyorsabb is.

Élő utcák

Sajnálatos módon Európa városaiban egyre több utca egy olyan csúnya folyosóként jellemezhető, ahol a zaj, a légszennyezés, a közlekedő és parkoló autók uralkodnak. Nem szívesen sétálunk olyan helyeken, ahol kerülgetni kell a parkoló autókat, a járművektől nem halljuk egymás szavát és folyton lesnünk kell, hogy ne lépjünk rágógumiba vagy kutyapiszokba. Legalább egyes utcákat próbáljuk meg olyanná alakítani, ahol kicsik és nagyok nyugodtan sétálhatnak, játszhatnak, találkozhatnak és beszélgetnek egymással. Csökkenteni kell a motorizált forgalmat, hogy „élhetőbb utcák” jöhessenek létre. Az akció ötletadója Jan Gehl, egy dán építész, aki a Koppenhága emberközeli átalakítását végző csoport egyik tagja. Gehl szerint a sikeres városok azok, ahol az emberek megállnak, nem pedig továbbutaznak.

Zöld utak

Zöld utak alatt értjük azokat a települések szélén, erdős területek mellett, vasúti töltések mentén, folyó vagy csatornapartokon futó, gépjárműforgalom elől elzárt utakat, melyeket gyalog vagy kerékpárral napi közlekedési útvonalként illetve sport és szabadidős tevékenységre egyaránt használható. A Mobilitási Héten ezekre a kissé elzárt és kevésbé ismert, használt ösvényekre irányíthatják rá a figyelmet a szervezők. Ezek rendbe tétele (hulladékgyűjtés, fűkaszálás, stb.) a Hét tartalmas és igen hasznos programja lehet.

Észszerű autóhasználat

A lakosság azon része is hozzájárulhat a fenntartható városi környezethez, amely naponta használja autóját. A padlógázzal történő indulást kerülve, a sebességhatárokat betartva csökkenthetők az autónk által kibocsátott káros anyagok mennyisége. Ügyes szervezéssel, az autót jobban kihasználva többedmagunkkal utazhatunk, a vállalati gépkocsit közösen használhatjuk. Ha önmérséklettel, a közlekedési szabályokat betartva vezetünk, lovagiasan kiengedjük a megállóból induló autóbust, elsőbbséget adunk a gyalogátkelőhelyhez közeledő járókelőknek könnyebbé tehetjük azok életét is, akik nem autóval közlekednek.

Sok mozgáskorlátozott kénytelen autóval közlekedni. A programok ezért magukban foglalják a fogyatékosok számára könnyebb ki- és beszállást és vezetést biztosító autók tervezésének elősegítését, az autó átalakítására vonatkozó tanácsokat valamint az ingyenes parkolóhelyek biztosítását.

Mozgás és egészség

A levegőszennyezés és a városi közlekedéssel kapcsolatos más problémák aggodalommal töltik el az európai polgárokat. Az Európai Bizottság megbízásából végzett felmérés szerint 1999-ben az emberek 70%-a jobban aggódott a levegő minősége miatt, mint 1994-ben. A környezeti aggodalmak listáján a légszennyezés az első helyen áll és a lakókörnyezetet illető elégedetlenség legfőbb tényezője az autóforgalom. Európa útjain és a városi közlekedésben az autók száma folyamatosan nő, ami számos városlakó életminőségét jelentősen rontja. A mozgás és egészség napján bemutatjuk az autóközlekedés masszív, negatív hatását a környezetre és a városi életminőségre. A belélegzett szén-monoxid a vérbe jutva gátolja a szervezet oxigénfelvételét. A nitrogén-oxidok irritálják a légutakat, asztmát és hörghurutot okoznak. A szénhidrogén a tüdőt és az orr nyálkahár-

tyáját károsítja. A legtöbb káros anyagot az autóban ülve és forgalmi dugóban araszolva lélegezzük be.

Minden tájékoztató program és a tömegközlekedés igénybevételét vagy a kerékpározást és gyaloglást előmozdító ösztönzés hozzájárul ahhoz, hogy egészségesebb legyen a város.

Rögzült viselkedési szokásokat – így azt, hogy ne mindenütt közlekedjünk autóval – nehezen lehet egyik napról a másikra megváltoztatni. A döntést befolyásolja az, ha az emberek – környezeti hatásai mellett – kellő tájékoztatást kapnak arról is, mit kell tenniük, ha az autóról vonatra, buszra, villamosra vagy kerékpárra kívánnak áttérni. Reméljük, hogy az Európai Mobilitási Hét 2003. szeptember 16-22. közötti programjai ebben segítik az érdeklődőket.

Közlekedési Környezetvédelmi Akció 2003' az Európai Mobilitási Hét alatt

KvVM által kezdeményezett, GKM együttműködésben szervezett „Közlekedési Környezetvédelmi Akció'2003” program **alapvető célja a lakosság, az autósok figyelmének felhívása a környezetvédelemre, ezen belül az autósokat speciálisan érintő rendszeres környezetvédelmi felülvizsgálat, a "zöldkártya" fontosságára.**

Az akció időpontja szeptember. 15-19, hétfőtől péntekig.

Helyszínek: Budapest, Debrecen, Győr, Szeged

Az akció technikai részletei:

A Közlekedésrendészet állítja le a járműveket és végez adminisztratív közúti ellenőrzést, illetve küldi a gépkocsikat a KF mérőkocsihoz. Az adminisztratív ellenőrzés (van zöldkártya, nincs zöldkártya, lejárt, stb...) eredményét mérési helyenként a rendőrség munkatársai összesítik. A **területileg illetékes Közlekedési Felügyelet** kétirányú tevékenységet is végez. Egyrészt, mérő gépkocsinként eltérő helyen véletlenszerű kiválasztás után ellenőrzi az autók káros anyag kibocsátását. Másrészt ahol az RSD (távemissziómérő) is dolgozik az „előszűrés” alapján ellenőrzik az előzetesen "szennyező"-nek minősített autókat.

A mérések alapján a megfelelő autók tulajdonosai ajándékot kapnak. Az ajándékból két fajta van, amely csak a hangsúlyban tér el egymástól, a jó autó „**Az én autóm OK!!!!**” feliratú (zöld lámpával), a bizonytalan, vagy rossz autó tulajdonosa „**Az én autóm, OK?????**” feliratú (piros lámpával) egéralátétet kap. A hibásnak, „korlátozandó”-nak (van érvényes zöld kártyája, de az autó tényleges szennyezése nagyobb a megengedettnél) minősített autók tulajdonosai hasonló, de kérdőjeles ajándékot kapnak. **Kivétel ez alól a megengedett érték kétszeresénél többet füstölő dízel motoros vagy a 15 napnál régebben lejárt kártyájú gépkocsi!** Ez nem kap semmiféle ajándékot.

A közlekedésért felelős tárca kezdeményezésére és vezetésével 2001-ben tárcaközi bizottság alakult azzal a céllal, hogy segítse az Európai Autómentes Nap (szeptember 22.) kezdeményezéshez csatlakozó települési és fővárosi kerületi önkormányzatok részvételét. A kormányzati ösztönzésnek köszönhetően 2001-ben 35, 2002-ben 40 önkormányzat csatlakozott az európai kezdeményezéshez. A bizottsági munkában tárcánkon kívül a KvVM, a BM, az OM, az EszCsM és a GyISM vesz részt.

Idén Autómentes Napot az alábbi települések rendeznek: (41)

Baja, Békés, Békéscsaba, Bonyhád, Budakalász, Budapest I., III., VI., VIII., XI., XIV., XVIII., XIX. kerületei, Csorna, Dunakeszi, Eger, Érd, Esztergom, Gyula, Hatvan, Hódmezővásárhely, Kapuvár, Kazincbarcika, Keszthely, Kiskunfélegyháza, Kiskunhalas, Kondoros, Kőszeg, Miskolc, Nagykanizsa, Nyíregyháza, Pápa, Sopron, Szeged, Székesfehérvár, Szombathely, Szomód, Tapolca, Tata, Vác, Zalaegerszeg.

Európai Mobilitási Hetet rendez az Autómentes Nap megrendezésével együtt: (7)

Budapest XV. kerület, Győr, Hajdúböszörmény, Jászapáti, Kecskemét, Pécs, Veszprém.

Autómentes Napot támogató települések (hivatalosan nem csatlakoznak, de lesz Autómentes Nap rendezvényük): (10)

Budapest Főváros, Budapest V., IX., XX. és XXII. kerületei, Debrecen, Pilisvörösvár, Tatabánya, Szolnok, Vecsés.

Az Európai Koordináció mind az Autómentes Nap (szeptember 22.) mind a Mobilitási Hét (szept. 16-22.) esetén két "kategóriában" tartja számon a jelentkező településeket.

Résztevő városok azok, amelyek vállalják a Kartában lefektetett irányelveket (a polgármester ennek kifejezéseként a képviselőtestület döntésével összhangban aláírja a Kartát) és *vagy* Autómentes Napot tartanak szeptember 22-én, *vagy* Mobilitási Hetet szeptember 16-22 között, melynek szerves része a szept. 22-i Autómentes Nap.

Támogató települések azok, amelyek hivatalos elkötelezettséget a Karta aláírásával nem vállalnak, de a rendezvényeket megtartják.

Kommunikációs és reklámanyagok az önkormányzatok számára

Az Európai Autómentes Nap tárcaközi munkacsoportját vezető Gazdasági és Közlekedési Minisztérium a Környezetvédelmi Minisztériummal közösen kommunikációs és tájékoztató anyagokat készít és azt a rendezvényeket szervező önkormányzatok, közlekedési vállalatok, iskolák és civil szervezetek rendelkezésére bocsátja (plakát, öntapadó matrica, tömegközlekedési járműre ragasztható öntapadó fólia, leporelló formátumú tájékoztató iskolás gyerekek és felnőttek részére, emblémázott póló, toll, léggömb).

Reklámfilm és hanganyag

Az Európai Mobilitási Hét és Autómentes Nap országos médiákban való egységes megjelenését biztosítja a GKM által készített reklámfilm spot, és hanganyag. A film a közszolgálati televíziókban jelenik meg, a reklám hanganyagot az országos és helyi **rádiókon kívül a MÁV és a Volán nagyobb pályaudvarain is közzé teszik.**

Internetes weboldal

A GKM honlapján belül a www.gkm.hu/automentesnap oldalakon a rendezvényt kapcsolatos további információk találhatóak.

Rajz és fotópályázat

Az Autómentes Nap és Mobilitási Hét alkalmából a Környezetvédelmi Minisztérium a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium és az Oktatási Minisztérium közösen környezet- és természetvédelmi témájú rajzpályázatot hirdet óvodások és általános iskolások, fotópályázatot hirdet középiskolás diákok részére

AUTÓ NÉLKÜL A VÁROSBAN – EGY JOBB KÖRNYEZETÉRT

témakörben a következő kategóriákban:

Rajzpályázat:

- óvodás kategória
- kisiskolás kategória
- felső tagozatos kategória

Fotópályázat:

- középiskolás kategória

A rajzpályázat fővédnökei: a Magyar Köztársaság Környezetvédelmi Minisztere, a Magyar Köztársaság Gazdasági és Közlekedési Minisztere és a Magyar Köztársaság Oktatási Minisztere.

A rajzok, festmények és a fotók szólhatnak a közlekedés okozta környezetterhelés problémájáról, a települések környezetének védelméről, a tiszta környezetű városképről és mindazon elképzelésekről, amelyekkel megállítható lehet a közlekedés szennyezéséből eredő környezet állapot romlás és javítható lehet a környezet minősége. A rajzok és fotók kapcsolódjanak az Autómentes Nap és Mobilitási Hét mondanivalójához.

A rajzokat **“Autómentes Nap - Mobilitási Hét rajz - és fotó pályázat”** megjelöléssel az alábbi címre küldjék:

Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, Ügyfélszolgálati Iroda, 1011 Budapest, Fő u. 44-50.

Beküldési határidő: 2003. október 15.

Eredményhirdetés és díjátadás 2003. október 31-én lesz a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériumban.

A legjobb alkotások mind a négy kategóriában a 1-3 díjban és tárgyjutalomban részesülnek.

Autómentes napi bélyeg

A **Magyar Posta Rt.** a 2003. Évi Európai Autómentes Nap és Mobilitási Hét tiszteletére 150 Ft-os postaforgalmi bélyeget jelentet meg. Az új bélyeg bemutatójára az Európai Mobilitási Hét első napján, 2003. szeptember 16-án kerül sor. A bélyeggel együtt ez alkalomra díszboríték is készül. A bélyeg bemutatójára 2003. szeptember 16-án, a Mobilitási Hét nyitó ünnepségén, a Keleti pályaudvaron kerül sor.

A Magyar Posta Rt. idén is vállalja, hogy az Autómentes Napot illetve Mobilitási Hetet szervező önkormányzatok részére idején is alkalmi bélyegzési szolgáltatást nyújt a rendezvényre készített egyedi bélyegzővel. Ezt a szolgáltatást az alábbi települések veszik igénybe: Budapest XV. kerület (09. 16.), Kecskemét (09. 16.), Budapest Főváros és Budapest VI. kerület (09. 21.), Budapest I. kerület, Budapest XVIII. kerület, Eger, Győr, Hajdúböszörmény, Kecskemét, Miskolc, Pécs és Veszprém (09. 22.).

Autómentes telefonkártya

A **MATÁV Rt.** a 2003. évi Európai Autómentes Nap és Mobilitási Hét rendezvényeire a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium kezdeményezésére idén is 800 Ft-os „Autómentes telefonkártyát” bocsát ki 30.000 példányban. A telefonkártya 2003. szeptemberében kerül forgalomba.

Ingyenes kerékpárszállítás a MÁV Rt. és a GySEV Rt. járatain

A MÁV Rt. és a GySEV Rt. az Európai Mobilitási Hét keretében **2003. 09. 16-tól 22-ig** teljes vonalhálózatán, belföldi forgalomban **ingyenesen biztosítja a kerékpárszállítás lehetőségét.**

A kerékpár szállításához díjmentes kerékpárjegy szükséges, amelyet a menetjegy váltásakor a pénztárnál kell igényelni.

Kerékpárral történő együttutazásra a kerékpár képszimbólummal megjelölt vonatokban közlekedő kerékpárszállító kocsik mellett, a külön szimbólummal nem jelölt vonatok első és utolsó 2. osztályú kocsijában van lehetőség. Nem szállítható kerékpár az ICR/IC/IP vonatokon, illetve a pótjegy-, vagy helyjegyköteles, illetve a pót- és helyjegyköteles vonatokon.

A kerékpárszállításra alkalmas vonatokról információ a www.mav.hu weboldalon található, illetve a 461-54-00 információs telefonon kapható.

A MÁV Rt. szolgáltatásaink teljeskörű bemutathatósága érdekében a Központi Menetjegyiroda szeptember 21-én, vasárnap 10:00 és 18:00 óra között nyitva tart, ahol az információs szolgálat, illetve a belföldi és nemzetközi pénztárak is üzemelni fognak.

Városi tömegközlekedési kedvezmények

Az autóbusszközlekedést ellátó Volán Társaságok hozzájárulása a 2003. szeptember 16-tól szeptember 22-ei Európai Mobilitási Hét, és a szeptember 22-ei Autómentes Nap sikeréhez:

- Nyíregyházán egy hétre szóló kedvezményes MOBILITÁS HETI BÉRLETET (500Ft) adnak ki közösen a várossal (09.16-22-ig) (Szabolcs Volán Rt.)
- Szeptember 22-én Szegeden a belvárosi híd lezárásra kerül, a Torontál téren (híd mellett) ideiglenes parkolót biztosítanak az autósok számára, és ideiglenes megállót alakítanak ki. A hídon kizárólag trolibusszal, busszal, és kerékpárral lehet közlekedni, illetve gyalog át lehet sétálni.
- A Vértes Volán felajánlott egy díjat, amely 1 egynapos autóbusszos kirándulás, annak az iskolának, ahonnan a létszámhoz viszonyítva a legtöbben vesznek részt a rendezvényen
- Rajzversenyek festékkel, vízfestékkel (néhány autóbussz felületére)
- Szeptember 16-án a tömegközlekedés napján Hajdúböszörményben (Hajdú Volán Rt) és szeptember 20-án Kazincbarcikán (Borsod Volán Rt.) díjmentes utaztatás biztosított az önkormányzat támogatása mellett
- Szeptember 22-én a rendezvény sorozatok keretében a Miskolci Város Közlekedési Rt. biztosít egy alacsony padlós szóló autóbusszt, amelyet 20 fős középiskolás csapatok próbálnak meg elhúzni pár méterre
- Általában az önkormányzat támogatása mellett térítésmentes közlekedés szeptember 22-én az alábbi városokban: Kecskemét, Miskolc, Ajka, Tapolca, Tatabánya, Zalaegerszeg, Székesfehérvár, Dunaújváros, Mór Békéscsabán /13:00-17:00-ig/
- Forgalmi engedélyüket felmutató utasok ingyenes utaztatása szeptember 22-én (Pécssett)
- Szombathelyen 2 napos ingyenes utazás (szombat-vasárnap) forgalmi engedély felmutatása esetén (Vasi Volán Rt.)
- Autóbuszok kiállítása Tatabányán (Vértes Volán Rt.)
- Kerekasztal beszélgetés Pécssett szeptember 22-én a „Fenntartható városért” címmel (Pécsi Közlekedési Rt.)
- Forgalomszervezési intézkedések
- Banner megjelentetés

Az Európai Autómentes Nap és Mobilitási Hét rendezvényekről további információk érhetők el az Interneten: www.gkm.hu/automentesnap, www.mobilityweek-europe.org.